

Zen.nl Nieuwsbrief

Nummer 8
1 maart 2013

De transmissie van Hui-neng (1) De koan van Hui-neng

Han Leeferink *Zen.nl 's Hertogenbosch* Een fundamenteel uitgangspunt in zen is dat de werkelijkheid wordt gekenmerkt door *shūnyatā* – ofwel: leegte. Alle verschijnselen zijn doordrongen van leegte. De ware natuur van de wereld is leegte. De vertaling van *shūnyatā* als 'leegte' heeft bij veel filosofen (zoals Schopenhauer en Nietzsche) geleid tot een misplaatste karakterisering van het boeddhisme als een nihilistische levensfilosofie. Zen is echter allesbehalve nihilistisch.

In het eerste hoofdstuk van *De Sutra van Hui-neng* vertelt Hui-neng, de zesde patriarch, zijn toehoorders hoe hij door het schrijven van een kort gedicht transmissie ontving van Hung-jen, zijn voorganger. Acht maanden nadat hij als analfabeet en 'barbaar uit het zuiden' hulde had gebracht aan Hung-jen en door hem als rijststamper aan het werk was gezet hoorde hij per toeval een medeleerling het volgende gedicht reciteren: *Ons lichaam is de bodhi-boom / En onze geest een heldere spiegel / Met zorg maken we hem iedere dag schoon / En laten er geen stof op neer dwarrelen*. Hij dacht: de persoon die dit schreef heeft nog niet het ware inzicht bereikt. Het gedicht bleek van Shen-hsiu te zijn, de hoofdmonnik van het klooster. Hung-jen zou degene die een gedicht kon schrijven dat getuigde van *prajna* ('groot inzicht') benoemen tot zijn opvolger.

Daarop besloot Hui-neng ook een gedicht te maken. *Er is geen bodhi-boom / En er is ook geen heldere spiegel / Aangezien alles leegte is / Waarop kan het stof dan neer dwarrelen?* Toen Hung-jen dit las, wist hij meteen dat het geschreven was door een verlicht iemand.

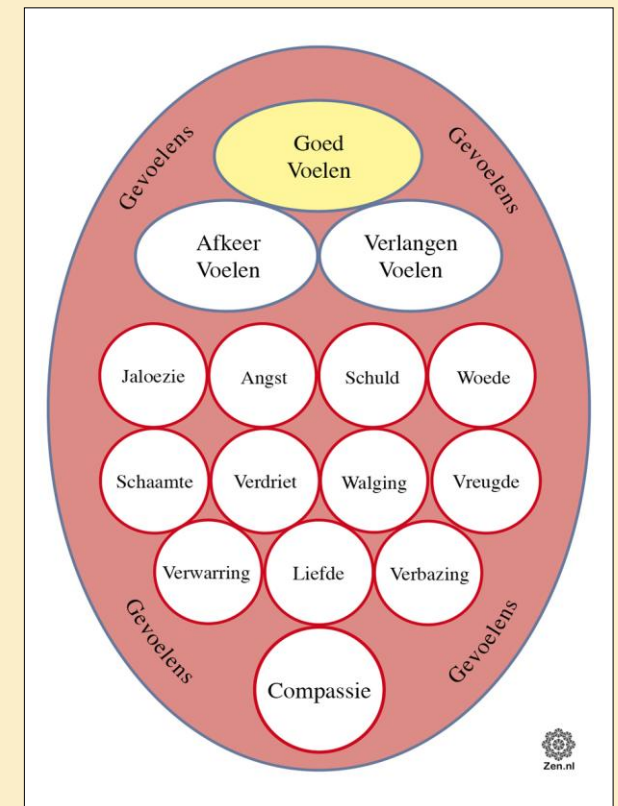
Hoe kunnen we deze regels begrijpen? Wat wordt bedoeld met 'leegte'? In *'Koan – contemplatie op woorden en gebaren'* (2005) schrijft Nico Tydeman dat in zen alle verschijnselen, alle gedachten, en dus ook alle geestelijke oefeningen worden waargenomen in het licht van *shūnyatā*, dus 'zonder eigenheid, zonder grond, zonder eigen bestaan' (p.52). Met *shūnyatā* wordt niet

een soort vacuüm bedoeld waarin niets bestaat en niets wordt gedacht; nee, het begrip maakt ons duidelijk dat alle dingen in het universum vrij zijn (leeg zijn) van een 'zelfnatuur'. Waar het om gaat is dat we alle verschijnselen waarnemen zoals ze zijn, zonder er concepten en oordelen aan toe te voegen.

'Als we onze geest bijvoorbeeld laten verwijlen bij de concepten "mededogen" of "het kwade", dan manifesteren [de concepten] "mededogen" en "het kwade" zich, maar de essentie van de geest blijft hierdoor versluierd' (uit: *De Sutra van Hui-neng*, 2001).

In één van zijn *teisho*'s tijdens de *sesshin* op Ameland wierp Riens Ritskes een nieuw licht op Hui-neng's gedicht dat ten onrechte kan worden aangezien voor de ontkenning van de werkelijkheid. Volgens Ritskes gaat het vooral om de laatste zin van het gedicht, die feitelijk een koan is: *"Aangezien alles leegte is, waarop kan het stof dan neer dwarrelen?"* *'Hui-neng stelde deze vraag om daarmee de geest van het lezer te openen. Dat is waar het in zen om gaat: je openstellen voor een ervaringswerkelijkheid die nooit geheel is te bevatten. Zen is dan ook niet nihilistisch, integendeel: zen toont ons het volle leven ieder moment opnieuw, en opnieuw, en opnieuw...'*

Het 'Goed voelen model' op poster.

Op verzoek van enkele zenleraren en therapeuten is het model over de samenhang van emoties, voelen en gevoelens uit het boek *Leer denken wat je wilt denken* in kleur op ansichtkaart en posterformaat (50 x 70 cm) verschenen. De ansichtkaarten (15 x 21 cm) zijn vanaf komende week gratis verkrijgbaar bij de Zen.nl vestigingen en de posters te bestellen via de [Zen.nl winkel](http://Zen.nl/winkel). De poster kost inclusief verzendkoker € 7,75. Ook in de privésfeer kan het **goed voelen model** een mooi uitgangspunt zijn voor een boeiend gesprek over de belangrijke samenhang tussen al onze emoties en gevoelens.

